GEMEENTE HILLEGOM

Hoofdstraat 115, 2181 EC Hillegom
Postbus 32, 2180 AA Hillegom

T 14 0252
F 0252 - 537 290
E info@hillegom.nl
I www.hillegom.nl

Nr.	3. Bestuur\2616
B&W-besluit	25-10-2011
Informatiebijeenkomst	
Voorronde	17-11-2011
Raad	17-11-2011 (o.v.)
Agendanummer	

Onderwerp:
Keuzenota Wmo beleid 2012 - 2015

Wij stellen voor:
In het algemene deel van de keuzenota te kiezen voor:

1. Het kantel- en verbreedscenario.
2. Het netwerk aan maatschappelijke organisaties als basis voor uitvoering van dit scenario.
3. Innovatie van het aanbod aan algemene en collectieve voorzieningen om het gebruik van individuele voorzieningen terug te dringen.
4. Het principe van wederkerigheid op positieve wijze toe te gaan passen.
5. Het gebruik van een persoonsgebonden budget (PGB) blijvend te stimuleren.

In de couleur locale van de keuzenota te keizen voor:

1. Het aanstellen van de functie Wmo consulent speciaal voor Hillegom.
2. De functie Wmo consulent te positioneren bij een partner in het maatschappelijk middenveld.
3. Voor het dekken van de incidentele kosten van de kanteling gebruik te maken van de Wmo reserve.
4. Een apart plan van aanpak op te stellen “versterking informele zorg”.

Bestaand kader:
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
Wmo verordening ISD Bollenstreek
Startnotitie Wmo beleid 2012 - 2015

Doelstelling:
Inhoudelijke keuzes maken die richtinggevend zijn voor het uiteindelijke Wmo meerjarenbeleidsplan 2012 - 2015.

Inleiding:
De Wmo verplicht gemeenten iedere vier jaar te komen met een beleidsplan dat richting geeft aan uitvoering van de wet. Het huidige beleidsplan heeft een looptijd tot en met 31 december 2011. Voor het opstellen van het nieuwe Wmo meerjarenbeleidplan 2012 – 2015 is besloten samen te werken met gemeente Lisse, Teylingen en Noordwijkerhout. Er is vanuit deze gemeenten een ambtelijke werkgroep geformeerd die als eerste stap een startnotitie Wmo heeft opgesteld. Deze startnotitie beschrijft het ontwikkelproces van het nieuwe Wmo beleidsplan en is in mei 2011 door alle vier de gemeenteraden vastgesteld. Belangrijkste stap in het ontwikkelproces van het nieuwe Wmo beleidsplan is deze keuzenota, waarin we inhoudelijke keuzes voorleggen die richtinggevend zijn voor het uiteindelijke beleid.
Wij spreken in de keuzenota onze voorkeur uit op de thema's en vragen de raad om met onze voorkeur in te stemmen.

De Wmo adviesraad is door ons gevraagd om advies uit te brengen op de keuzenota. Dit advies is samen met onze reactie als bijlage toegevoegd aan dit voorstel en is verwerkt onder de argumenten per keuzethema.

Argumenten:

Argumenten voor de keuzes in het algemene deel zijn als volgt:

1. *Het kantel- en verbreedscenario scoort het best op de volgende dimensies:*

	Effect op kwaliteit ondersteu-ningsaan-bod	Aansluiting bij college-program-ma's	Effect op kosten ondersteu-ningsaan-bod	Transitie-kosten	Draagvlak	Synergie	TOTAAL
Scenario 1 *Ongewijzigd beleid*	+/-	- -	- -	nvt	+ / -	- -	**- -**
Scenario 2 *Kaasschaaf*	- -	-	+ / -	nvt	- -	- -	**-**
Scenario 3 *Kantelen*	+ +	+	+	-	+	- -	**+**
Scenario 4 *Kantelen en verbreden*	+ +	+ +	+	+ / -	++	+ +	**+ +**

Zie voor een uitgebreide uitwerking van de vier scenario's hoofdstuk 3, 4 en 5 van het algemene deel van de keuzenota. Gezien de score gaat onze voorkeur uit naar scenario 4.

<u>Advies Wmo adviesraad: (zie advies 1 en advies 2)</u>
De Wmo adviesraad is het met ons eens om te kiezen voor scenario 4; het kantel- en verbreedscenario. De Wmo adviesraad geeft in haar advies een opsomming van nieuwe ontwikkelingen die zij graag uitgewerkt ziet in een apart hoofdstuk van de keuzenota.

Wij zijn van mening dat een dergelijke uitwerking niet thuis hoort in de keuzenota daar we in dit stadium nog geen concrete keuzes kunnen aanbieden betreffende de nieuwe ontwikkelingen. Het ontbreekt ons daarvoor aan de benodigde informatie. Deze informatie komt naar verwachting eind 2011/begin 2012 ter beschikking. De uitwerking van de opgesomde nieuwe ontwikkelingen komt om die reden in het meerjarenbeleidsplan 2012 – 2015 en niet in deze keuzenota.

2. *Kiezen voor het netwerk van maatschappelijke organisaties als basis, past bij een regisserende gemeente.*

VNG heeft twee ideaaltypen ontwikkeld om sturing te geven aan het kantelproces. Deze ideaaltypen zijn als volgt:

Gemeente/ISD centraal	*Het netwerk als basis*
Vertrekpunt is de staande WMO uitvoeringsorganisatie. Spil in deze benadering zijn goed gekwalificeerde en competente WMO consulenten, die werken vanuit een centraal gemeentelijk WMO loket.	Vertrekpunt is nabijheid van verschillende partnerorganisaties rondom de burger. Spil in deze benadering zijn professionals en vrijwilligers, die bij de burger thuis of op decentrale locaties in contact komen met de WMO doelgroepen.

Bij het eerste ideaaltype zit gemeente (of gemeentelijke uitvoeringsorganisatie) in de uitvoering. De ambtenaar op de stoel van de welzijnswerker en de zorgverlener. Wij streven naar een regisserende gemeente die uitvoerende taken zoveel mogelijk onderbrengt bij maatschappelijke partners. Vandaar de keus voor ideaaltype 2 waarbij het maatschappelijk middenveld zorgt voor de uitvoering en gemeente faciliteert en regisseert. Zie voor een verdere uitwerking blz. 17, 18 en 19 van het algemene deel.

<u>Advies Wmo adviesraad: (advies 3)</u>
De Wmo adviesraad adviseert om niet onvoorwaardelijk te leunen op het maatschappelijk middenveld. Wij zijn het hiermee eens en buiten de bestaande voorwaarden zoals deze zijn opgenomen in onze juridische, beleidsmatige en financiële kaders, zien we het als iets vanzelfsprekends om aan nieuwe taken ook nieuwe voorwaarden te koppelen. Deze voorwaarden worden samen met het maatschappelijk middenveld na vaststelling van deze keuzenota uitgewerkt en zijn om die reden geen onderdeel van deze keuzenota.

3. *Algemene en collectieve voorzieningen zijn toegankelijker en goedkoper dan individuele voorzieningen.*

Algemene en collectieve voorzieningen zijn toegankelijker omdat er geen indicatie voor nodig is. Daarbij zijn algemene en collectieve voorzieningen goedkoper dan individuele voorzieningen en dat vormt één van de belangrijkste (financiële) motieven om te kantelen in de Wmo. Als een beperking van een burger gecompenseerd kan worden

vanuit het (geïnnoveerde) aanbod van collectieve en algemene voorzieningen dan heeft dat om die redenen onze voorkeur.

Advies Wmo adviesraad; (advies 4)
De Wmo adviesraad is het met ons eens om het aanbod van algemene en collectieve voorzieningen te innoveren ter verlichting van de individuele voorzieningen.

4. *Een negatieve benadering van het principe van wederkerigheid is in strijd met het compensatiebeginsel.*

We kunnen/mogen/willen onze burgers niet dwingen tot wederkerigheid in de Wmo. We mogen bijvoorbeeld een burger niet een voorziening geheel of gedeeltelijk ontzeggen omdat er geen sprake is van wederkerigheid. Het compenseren van de beperking staat voorop, ongeacht de wederkerigheid. Wat wel kan is wederkerigheid belonen ter stimulans om tot wederkerigheid over te gaan. Dit is wat we beogen met ons voorstel. Een nadere uitwerking hiervan volgt in het meerjarenbeleidsplan 2012 - 2015.

Advies Wmo adviesraad; (advies 4)
De Wmo adviesraad is het met ons eens om wederkerigheid in de Wmo op positieve wijze toe te gaan passen.

5. *Het PGB sluit beter aan op de eigen verantwoordelijkheid en keuzevrijheid van de burger en is vaak financieel voordeliger voor gemeenten dan zorg in natura.*

Met een PGB is de burger zelf verantwoordelijk voor het inkopen van de voorziening en is ook zelf verantwoordelijk voor de verantwoording van het budget. Dit geeft de burger een grotere mate van keuzevrijheid en past binnen het gekantelde mensbeeld waar de eigen kracht van de burger centraal staat. Daarbij is het verstrekken van een PGB voor gemeenten financieel voordeliger omdat er geen “overheadkosten” in rekening worden gebracht zoals bij zorg in natura wel het geval is. Vandaar onze voorkeur om het PGB in de Wmo blijvend te stimuleren.

Advies Wmo adviesraad: (advies 5 en advies 6)
In advies 5 stelt de Wmo adviesraad dat de staatssecretaris van VWS voornemens is om geen volledige keuzevrijheid tussen PGB en zorg in natura meer toe te staan.
Het voorstel van de staatssecretaris is echter om gemeenten niet langer te verplichten hun burgers de keus aan te bieden tussen PGB en Zorg in natura. Dat is iets anders dan geen volledige keuzevrijheid toestaan. Het is dus niet zo dat we de keus tussen PGB en zorg in natura niet langer mogen aanbieden. Nee, we zijn niet langer verplicht om die keus aan te bieden, maar mogen dat nog wel. Onze voorkeur is om onze burgers als vanouds de keus tussen PGB en Zorg in natura te blijven aanbieden, ook al zijn we daar straks niet meer toe verplicht. Sterker nog, bij het aanbieden van deze keus willen we het gebruik van het PGB bij de burger blijvend stimuleren.

In advies 6 adviseert de Wmo adviesraad om bij de uitvoering van het PGB strikte richtlijnen op te stellen m.b.t. de controle en het bepalen van de hoogte van het budget. Hier zijn we het mee eens. Dit wordt beleidsmatig uitgewerkt in het meerjarenbeleidsplan 2012 – 2015 en concreet uitgewerkt en formeel vastgelegd in de nieuwe Wmo verordening die op haar beurt weer voortvloeit uit het meerjarenbeleidsplan.

Argumenten voor de keuzes in de couleur locale zijn als volgt:

1. *We hebben een spin in het web nodig.*

De kanteling heeft als belangrijkste kenmerk dat de burger centraal komt te staan. Er wordt gekeken naar diens mogelijkheden in plaats van diens beperkingen en ondersteuning wordt zoveel mogelijk in de directe leefomgeving aangeboden. Centraal in deze werkwijze staat het keukentafelgesprek waarin samen met de burger een plan van aanpak wordt opgesteld om de beperkingen te compenseren. Wat we daarbij nodig hebben is een lokale spin in het web die korte lijnen onderhoudt met die burger, diens sociale netwerk, het netwerk aan maatschappelijke organisaties én gemeente. Bestaande functies als algemeen maatschappelijk werkers, ouderenadviseurs, indicatiestellers van ISD Bollenstreek en mantelzorgconsulent (deze opsomming is niet volledig) begeven zich al voor een deel op dit terrein. In samenspraak met onze maatschappelijke partners gaan we invulling geven aan deze functie (die heel goed de uitbreiding van een bestaande functie kan zijn). Een concrete uitwerking volgt in het meerjarenbeleidsplan 2012 – 2015.

<u>Advies Wmo adviesraad: (advies 7)</u>
In advies 7 adviseert de Wmo adviesraad een onderzoek te doen naar de afweging tussen multidisciplinair team voor de vier gemeenten of een Wmo consulent alleen voor Hillegom. Wij zijn van mening dat een dergelijk onderzoek niet nodig is, want het één sluit het ander niet uit. Wij zijn van mening dat een Hillegomse Wmo consulent heel goed deel kan uitmaken van een (lokaal, bovenlokaal, regionaal) multidisciplinair team. Met “speciaal voor Hillegom” bedoelen we in dit kader “speciaal voor de Hillegomse burger en de Hillegomse gemeentelijke organisatie”. We bedoelen niet speciaal voor en door Hillegomse organisaties. Dat kan ook niet want veel van onze Wmo partners zijn regionale organisaties. Met dit onderscheid tussen burger, gemeente en maatschappelijke organisaties houden we vast aan onze voorkeur voor een Wmo consulent speciaal voor Hillegom.

2. *Dit past bij een regisserende gemeente.*

Deze keus sluit aan op keus 2 uit het algemene deel om het netwerk aan maatschappelijke organisaties als basis te zien bij de uitvoering van de kanteling van

de Wmo. Concreet betekent dit voor ons dat wij de functie Wmo consulent, een uitvoerende functie, bij voorkeur gepositioneerd zien bij een partner in het maatschappelijk middenveld. Dit past nu eenmaal bij een regisserende gemeente.

Advies Wmo adviesraad: (advies 8)
De Wmo adviesraad is het met onze voorkeur niet eens. Zij zien de Wmo consulent bij voorkeur gepositioneerd bij het lokaal loket. Het lokaal loket wordt bemenst door medewerkers in dienst van gemeente Hillegom en wel beschouwd zijn onze loketmedewerkers uitvoerende functies (hetgeen niet overeenstemt met ons streven een regisserende gemeente te willen zijn). Kijkend naar de geschiedenis van het lokaal loket is in 2009 besloten om het netwerk aan organisaties niet langer in de front office te zetten, maar deze taak weer zelf ter hand te nemen. Mede uit het oogpunt van objectieve en onafhankelijke informatieverstrekking. Bijkomend voordeel is dat het netwerk aan maatschappelijke organisaties in de back office terecht is gekomen en daarmee onbegrensd werd. Er valt dus wel iets te zeggen voor de voorkeur van de Wmo adviesraad, maar wat ze daarbij over het hoofd ziet, is dat een Wmo consulent geen loketfunctie is maar een veldwerk functie. De burger komt niet naar de Wmo consulent, de Wmo consulent gaat naar de burger. Outreachend, met de voeten in de klei, als de spin in het web zoals bij keuze 1 omschreven. Onze voorkeur blijft om die reden positionering bij een partner in het maatschappelijk middenveld.

In advies 8 uit de Wmo adviesraad haar vrees voor belangenverstrengeling en beheersbaarheid van de risico's als de Wmo consulent wordt gepositioneerd bij een maatschappelijke partner. Wij delen deze vrees niet omdat we goede voorbeelden hebben uit de praktijk (met name Stichting Participe in Alphen aan de Rijn) om belangenverstrengeling te voorkomen en risico's te beheersen. Stichting Participe heeft aangeboden om hun opgedane kennis en ervaring op dit gebied met ons te willen delen. Een aanbod waar we hoogstwaarschijnlijk dankbaar gebruik van gaan maken.

3. *De kost gaat voor de baat uit*

Zie voor een uitgebreide uitwerking van de financiële paragraaf hoofdstuk 3 in de couleur locale. Wat buiten kijf staat is dat bij de kanteling de kosten op de baten vooruit lopen. We moeten dus eerst investeren (innovatie algemene en collectieve voorzieningen, functie Wmo consulent, training loketmedewerkers, informatie-verstrekking burgers etc.) voordat we kunnen profiteren (minder kosten individuele voorzieningen, duurzamere arrangementen etc.). Onze voorkeur is om voor deze investeringen de Wmo reserve aan te wenden.
De transities van de Wet werken naar vermogen, maar ook van de AWBZ-begeleiding betrekken we bij de beleidsontwikkeling. Te denken valt aan de inschakeling van Wwnv-ers bij het vormgeven en invullen van bepaalde voorzieningen.
De Wmo adviesraad heeft op dit thema overigens geen advies uitgebracht.

4. *We vinden dit noodzakelijk gezien de verschuivingen tussen formele en informele zorg.*

Zie hoofdstuk 5 in de couleur locale voor een uitgebreide toelichting op dit keuzethema. We presenteren in dit geval niet echt een keus maar doen meer een voorstel om te komen tot een plan van aanpak voor versterking van de informele zorg (zijnde; mantelzorgers, zorgvrijwilligers en vrijwilligers). Ons voorstel is in te stemmen met het opstellen van een dergelijk plan. De Wmo adviesraad geeft hier verder geen advies over.

Financiële dekking:
Zie hoofdstuk 3 in de couleur locale. Dekking van de kosten vanuit de Wmo reserve.
U geeft daarmee een kader waarbinnen een gedetailleerdere meerjarenbegroting 2012 – 2015 kan worden opgesteld, die opgenomen wordt in het Wmo meerjarenbeleidsplan 2012 – 2015.
Een inschatting van de investeringen en de inverdien-doelstellingen bij de mogelijke inzet van Wwnv-ers werken we nader uit in dit meerjarenbeleidsplan.

Communicatie/Participatie:

De Wmo adviesraad geeft ons het advies (advies 11) om bij de uitwerking van de diverse plannen van aanpak ook voor ieder onderdeel een communicatieplan op te stellen, en dan met name de communicatie richting de burger. Wij zijn het hier mee eens en nemen dit mee in het vervolgtraject.
In de startnotitie staat omschreven op welke momenten en op welke wijze er participatie plaatsvindt door burgers en maatschappelijke organisaties bij de ontwikkeling van het nieuwe Wmo beleidsplan. Voor de totstandkoming van deze keuzenota is middels raadpleging input verkregen via:

- Het Wmo congres Bollenstreek: Stichting Meander heeft in opdracht van de werkgroep het Wmo congres Bollenstreek georganiseerd. In vier workshops die gebaseerd waren op de bakens van Welzijn Nieuwe Stijl en met het volplakken van een wensboom zijn er suggesties gedaan voor het toekomstig Wmo beleid.
- Gevraagde reacties op het concept: Het concept is voor reactie toegestuurd aan Mezzo, Tympaan, Movisie, ISD Bollenstreek, Stichting Welzijn Hillegom en de coördinator van het lokaal loket. Zij hebben met hun reactie ons voorzien van waardevolle informatie voor het definitieve stuk.
- Reactie en advies van de Wmo adviesraad: Het concept is ook voor reactie aan de Wmo adviesraad gestuurd. Het definitieve stuk is ter advies aangeboden.
- Gesprekken met enkele Wmo partners: Er zijn gesprekken geweest met Stichting Welzijn Hillegom, Stichting Participe uit Alphen aan de Rijn en Stichting Meander over de mogelijkheden het maatschappelijk middenveld te versterken.

Urgentie:
De planning is:
25 oktober behandeling in het college.
17 november voorronde in de raad.
15 december besluitvorming in de raad.

Deze data zijn door ons toegezegd bij de vaststelling van de startnotitie in mei 2011.

Kanttekeningen:
Geen.

namens het college van burgemeester en wethouders,

ing. G.P. van Lierop	J. Broekhuis
secretaris	voorzitter

Ter inzage gelegd:
- Concept Keuzenota Wmo beleidsplan 2012 - 2015 Lisse, Noordwijkerhout, Teylingen en Hillegom, oktober 2011
- Brief Wmo Adviesraad dd 14-10-2011 inzake concept Keuzenota Wmo beleidsplan 2012 - 2015
- Reactie op de adviezen van de Wmo Adviesraad op de concept Keuzenota
Informatie bij: dhr. R. Severijns, r.severijns@hillegom.nl, tel.nr. (0252) 537 252